

Təhsil millətin gələcəyidir!

Heydər Əliyev
Heydər Əliyev

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin
orqanı

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

22 dekabr 2023-cü il №49 (9057) | www.muallim.edu.az muallim@edu.gov.az

100

tələbə "Heydər
Əliyev adına
təqaüd"ə layiq
görülüb

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XVI QURULTAYI

Ötən 5 ilin hesabatı, növbəti 5 ilin hədəfi

Bakı, Konqres Mərkəzi, 15 dekabr 2023-cü il...

Şəhərimizin ən möhtəşəm binalarından biri ölkə səviyyəsində, sadəcə 5 ildən bir baş verən və sayca XVI olan Azərbaycan müəllimlərinin qurultayına ev sahibliyi edir. Zərif deyil, ölkənin dörd bir yanından gələn yüzlərlə müəllim, konkret desək, ümumi, orta ixtisas, peşə, ali təhsil və elmi müəssisələrdən 1600-dən çox nümayəndə qarşılıb-yola salınacaq. Elm və Təhsil Nazirliyinin planlı təşkilatçılığı ilk andan diqqət çəkir. Qonaq çox olsa da, qarşılama qüsursuz, xidmət yüksək səviyyədədir. Binadakı monitorlar XVI qurultaydan xəbərlər verir, ayrıca "XVI qurultay" adlı hər kəsə açıq internet şəbəkəsi var, hər cür texniki imkanları ilə "Media mərkəzi" jurnalistlərin ixtiyarındadır.

Bu qurultayın ayrı bir özəlliyi də var. XVI qurultay Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunub. Beləliklə, qurultay öz işinə başlayır, təbii ki, mənəvi borcunu yerinə yetirəndən sonra. Əvvəlcə, qurultay iştirakçısı olan müəllimlər Azərbaycan Milli Konservatoriyası tərkibində İncəsənət Gimnaziyasının uşaq xoru ilə birlikdə Dövlət Himnini oxuyub, vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan qəhrəmanlarımızın və ötən qurultaydan keçən müddət ərzində vəfat etmiş təhsil işçilərinin xatirəsini yad edib.

Müəllimlərin XVI qurultayı fəal müzakirələr şəraitində keçirildi

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XVI QURULTAYI

Azərbaycan müəllimlərinin XVI qurultayının iştirakçılarna

Hörmətli qurultay iştirakçıları!
Əziz müəllimlər və təhsil işçiləri!

Azərbaycan müəllimlərinin XVI qurultayının öz işinə başlaması münasibətilə sizi ürəkdən salamlayır, ölkəmizin təhsil işçilərinə ən xoş arzularımı yetirir, hamınıza cansağlığı və şərəfli fəaliyyətinizdə yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Bu qurultay "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində keçirilməsi və Ümummilli Liderin 100 illik yubileyinə həsr olunması ilə əlamətdardır. Ulu Öndər genişmiqyaslı fəaliyyətində təhsilin dinamik inkişafına həmişə həssaslıqla yanaşmış və misilsiz sayğı göstərmişdir. Təhsil ocaqlarımız yüksəliş mərhələlərini məhz Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə yaşamışdır. Milli təhsildə zamanın çağırışlarına müvafiq, gələcək perspektivlər yönündə atılan uğurlu addımlar həmin dövrdə ardıcıl surətdə gerçəkləşdirilmiş dövlət siyasətinin nəticəsidir.

"Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın icrasına başlanılmasından bəri keçən müddətdə təhsilin bütün pillə və səviyyələrində innovativ təşəbbüslərin tətbiqi genişləndirilmişdir. Təhsil sistemində idarəetmənin qabaqcıl dünya təcrübəsinə uyğun təkmilləşdirilməsinə, universitetlərimizin beynəlxalq reyting cədvəllərində irəliləməsinə, təhsilin elmlə inteqrasiyasının dərinləşdirilməsinə daim xüsusi diqqət yetirilir. Kadr ehtiyatının səriştəlilik baxımından gücləndirilməsi, müəllim peşəsinin ictimai nüfuzunun möhkəmləndirilməsi və müəllim fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər ictimaiyyət tərəfindən rəğbətə qarşıdır.

Azərbaycan təhsil sisteminin mütərəqqi beynəlxalq meyarlara əsaslanması rəqabət-qabiliyyətli insan kapitalının hazırlanması prosesinə töhfəsini verməkdədir. İstedadlı gənclərimizin xarici ölkələrin tanınmış ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dövlətimiz hər bir lazımı dəstəyi təmin edir.

Vətən müharibəsindəki parlaq qələbəmizdən dərhal sonra azad olunmuş ərazilərimizdə ən müasir standartlarla tikilən məktəblər artıq fəaliyyətdədir. Bu məktəblərdə gələcəyimizin layiqli vətəndaşları oxuyurlar. Yeni yaradılan Qarabağ Universiteti işə, şübhəsiz, regionda tarixən mövcud olmuş təhsil mühitini çox yaxın vaxtda canlandıracaqdır.

Ötən dövrün dolğun təhlilini apararaq təhsil sahəsində strateji məqsədlərə nail olmaq və Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş hədəflərə çatmaq əzmi ilə ali məclisinizin etraflı müzakirələr şəraitində mühüm qərarlar qəbul edəcəyinizə və ölkənin intellektual potensialını təhsildə dayanıqlı inkişaf naminə sıx birləşdirəcəyinizə əminəm.

İnanıram ki, xalqımıza Zəfər sevinci yaşadan igid və qəhrəman övladlarımızın formalaşması naminə müstəsna əmək sərf etmiş fədakar müəllimlərimiz gənc nəsle bundan sonra da mükəmməl bilik verməklə yanaşı, onların milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq və azərbaycanlılıq məfkurəsi ruhunda böyümələri üçün var qüvvə ilə çalışacaqlar.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 15 dekabr 2023-cü il.

Ötən 5 ilin hesabatı, növbəti 5 ilin hədəfi

Əvvəli səh. 1

İlk söz dövlət başçısından!

Qurultayda Prezident Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva ölkə Prezidenti İlham Əliyevin iştirakçılara ünvanlanan müraciətini oxuyub.

"Böyük qayıdış" ölkəmizdə növbəti bir neçə onilliyin planını müəyyənləşdirən proqramdır"

Ötən 5 ilin hesabatı, növbəti 5 ilin planları barədə elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev danışıb. XV qurultaydan sonra görülən işlərin nəticələri, növbəti mərhələdə atılacaq addımların məqsədləri, aparılacaq islahatların is-

yənə nazir Şuşa, Zəngilan, Qubadlı, Ağdam və Kəlbəcərdə növbəti mərhələdə tikilib istifadəyə veriləcək məktəb planlarını da açıqlayıb.

Təhsildə pandemiya dövrü

Emin Əmrullayev fikrincə, pandemiya dövrünün təhsilə təsiri uzunmüddət davam edəcək. O, fikrini əsaslandıraraq deyib ki, həmin müddətdə təhsil 200 gündən artıq distant formada keçirilib və 158 mindən çox şagird məktəbə bu formada başlayıb: "200 gün bu uşaqların həyatına təsir etdi. Pandemiyanın təsirləri daha uzunmüddətli və tədqiqatlar məhz bu istiqamətdə aparılmalıdır. Azərbaycanda təhsil pandemiya dövrü yüksələn xətlə inkişaf edirdi. COVID-19 dövründə eniş müşahidə edirik. Daimi ölçmələrlə bunu nəzərdə saxlamalı və

məktəbəqədər təhsil müəssisələri Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyinə keçib. Uzun müddət müxtəlif bölgələrdə ayrı-ayrı təcrübə tətbiq olunsada, hazırda həmin müəssisələrin hamısında vahid qaydada tətbiqinə nail olunub.

Bu günün realığı ondan ibarətdir ki, 16 mindən çox uşaq alternativ modellər, 91 min uşaq məktəbəqədər hazırlıq qrupları, 116 min məktəbəqədər təhsil müəssisələrində olmaqla, hazırda 5 yaşına qədər uşaqların 35.3 faizi məktəbəqədər təhsilə cəlb edilib. Hədəf bu göstəricini 2026-cı ilə qədər 50 faizə çatdırmaqdır. Sözügedən artıma isə alternativ modellərlə nail olunacaq.

Nazir hesab edir ki, 1-5 yaşlı əhatə edən məktəbəqədər təhsil bacardığıca çox diqqət yetirilməlidir. Əvvəla ona görə ki, digər təhsil səviyyələrində gördüklərimiz məhz bu mərhələdə et-

edilməsidir. Belə ki, burada geridönüş digər təhsil pillələrindən 7-10 qat daha çoxdur: "Bu da iqtisadiyyatda təxminən 20-30 ildən sonra özünü göstərəcək".

Ümumi təhsilə yanaşma dəyişməlidir

Ümumi təhsildə sərəhsəssli məzmunun tətbiqinin önəminə diqqət çəkən nazir deyib ki, illərdir bu barədə danışılmasada, ciddi təsir görünür: "Siniflər və tədris fənləri üzrə dərslərin müqayisəsinə baxdıqda görürük ki, təhsil 90 - 100 il ərzində dəyişməyib. Burada söhbət yanaşmaların, metodologiyaların, təhsil paradigmasının dəyişməsindən gedir. 15-20 ildir sərəhsəssli əsaslanan təhsilə keçiddən danışıq, amma məktəblərimizdə keçid baş verir, yoxsa yox, bu, olduqca vacib məqamdır".

Məzmununda dəyişiklik "Ehtiyat dərsləri"lə reallaşdırılır. Yeni tətbiq olunan dərslər daha mütərəqqidir və müasir qiymətləndirmə metodologiyalarına əsaslanır, amma bu dəyişikliyin nəticəsi hələ dəqiq ölçülməyib.

"Rəqəmsal bacarıqlar" yeni istiqamət olaraq bir neçə ildir məktəblərdə həyata keçirilib və artıq 53 şəhər və rayonda 532 məktəbdə 410 min şagirdi əhatə edir. Bu layihənin məktəblərdə tədris olunan və artıq qəbul imtahanlarına da salınan informatika fənni ilə fərqlənən nazir deyib ki, rəqəmsallaşma və texnoloji transformasiya yeni məzmunu və daha çox layihə əsaslı öyrənməyə istiqamətləndirir: "Müəllimlərimiz 30 il əvvəl öyrəndikləri mütəlak həqiqət kimi uşaqlarımıza gələcək üçün də öyrətməyə davam etsələr, müəyyən mənada böyük risklər götürmüş olacaqdır. Ona görə də sifət növbəti 30 ili əsas götürüb girməlisiniz".

Əmək bazarı hələ onları görməyib!

400 məktəbdə, 25 mərkəzdə 4 mindən çox sinfi və 180 min şagirdi əhatə edən STEAM layihəsi də uğurla davam edir. 2026-cı ildə 280 min şagirdin STEAM əsaslı tədrisə cəlbini nəzərdə tutulub.

Fənlərin bir yerdə qarşılıqlı inteqrasiya olunmuş şəkildə tədrisinə diqqət edilməməsi, bunun şagirdi təsiri neqativ və böyük olacaqdır: "STEAM-ın mahiyyəti də fərqlidir. Çünki bir çoxu üçün oyuncaq kimi görünən dronu uçurmaq böyük diqqət tələb edir. Bunun üçün şagirdin kifayət qədər riyaziyyat və kimyadan biliyi, mühəndislik, dizaynetmə, proqram yazma bacarıqları olmalı, dronu uçuca bilmək üçün fizikamı bilməlidir".

tiqamətləri və maraq doğuran layihələr barədə məlumat verib.

Son 5 ilin ən böyük hadisəsi, Azərbaycan təhsilinə və elminə böyük imkanlar yaradan hadisə Qarabağda qazılan hərbi qələbə və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasıdır. Bu böyük uğurdan sonra həyata keçirilən "Böyük Qayıdış" proqramında təhsillə bağlı bir sıra böyük istiqamətlər müəyyənləşdirilib və həmin istiqamətlər üzrə fəaliyyət yerinə yetirilib. Nazir Şuşa, Füzuli, Zəngilan, Laçın və Tərtər rayonları olmaqla Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 7 təhsil müəssisəsinin 84 müəllimlə şagirdlərinin ixtiyarına verildiyi xəbərini qürurla paylaşdı.

"Böyük qayıdış" həm də ölkəmizdə növbəti bir neçə onilliyin planını müəyyənləşdirən proqramdır", - de-

növbəti 5 ildə pandemiya dövrü əvvəlki təhsil keyfiyyətinə qayıtmalıdır".

Elm və təhsilin vəhdətinə - birlikdə irəliləməsi və xüsusi inteqrasiyasına yönəlmiş daha bir böyük islahat ötən qurultay Təhsil Nazirliyi olaraq keçirən Elm və Təhsil Nazirliyində struktur dəyişikliyidir. Bunu "mahiyət dəyişikliyi" kimi dəyərləndirən nazir yaradılan 3 agentlikdən gözlənilənlərə diqqət çəkib.

Təhsildə erkən yaş dövrü Məktəbəqədər təhsil prioritetdir

Hazırda 1668 məktəbəqədər təhsil müəssisəsində 112 min uşaq təhsil alır. 2021-ci ildə "Dövlət məktəbəqədər təhsil sistemində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi haqqında" ölkə Prezidentinin Sərəncamından sonra dövlət

diklərimizdir. Məsələn, tədqiqatlar göstərib ki, bir ildən çox məktəbəqədər təhsilə cəlb olunanlar orta hesabla 10 faiz daha yaxşı nəticə göstərib.

Ümumi təhsilə başlamadan uşaqların müəyyən hazırlıq keçməsi, heç olmasa, 1 il məktəbəqədər təhsilə cəlb edilməsinin önəmi 2014-cü ildən başlayaraq nəzərə alınır. Məktəbəhazırlıq qruplarının təşkili ilə başlayan prosesin 2023-cü ildə əldə olunan nəticəsi ondan ibarətdir ki, 5 yaşlı uşaqların 87 faizi əhatə olunub: "İstəyimiz odur ki, hər 5 uşaqdan biri, heç olmasa 1 il məktəbəqədər təhsilə cəlb olunsun. Bu, vacib indikatorudur. Çünki həmin bir ilin təsiri olduqca böyükdür".

Məktəbəqədər təhsilə diqqəti zərərdə çevirən ikinci amil qoyulan investisiya üzrə səmərəli geridönüş əldə

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XVI QURULTAYI

Ötən 5 ilin hesabatı, növbəti 5 ilin hədəfi

Övvəli səh. 2

Ötən qurultaydan bəri artıq III STEAM festivalının keçirildiyini, şagirdlərin necə böyük motivasiya ilə bu layihəyə qoşulduğunu diqqətə çatdıran Emin Əmrullayev STEAM-ın ilk dəfə tətbiq olunduğu siniflərin hələ məktəbi bitirmədiyini də vurğulayıb: "Əmək bazarı hələ bu uşaqları görmür. Əgər 410 min uşaq hazırda proqramlaşdırma öyrənsə, bunun iqtisadiyyata və cəmiyyətə xeyri mütləq olacaq. Sadəcə olaraq zamana və səbr etməyə ehtiyacımız var".

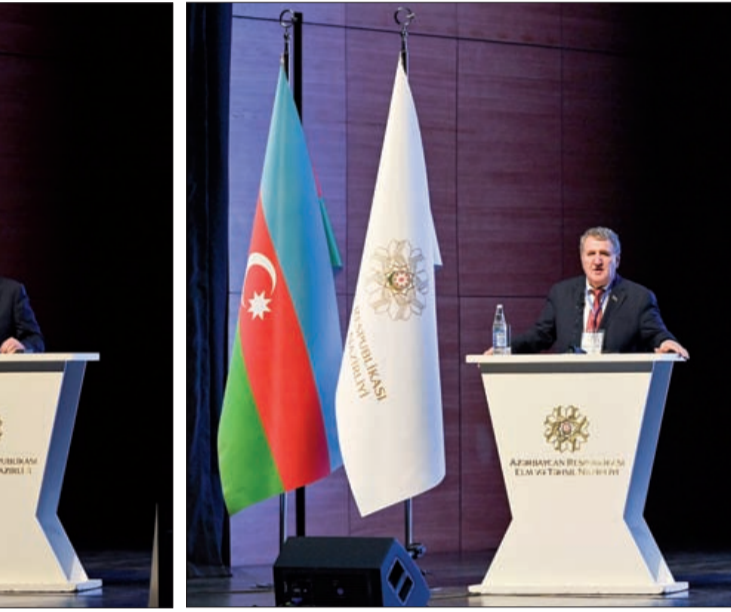
Sertifikatlaşdırma keyfiyyətə xidmət edir

Müəllimlərin sertifikatlaşdırılması və bu prosesin nəticəsi olaraq əməkhaqlarının artırılması son illərin ən böyük hadisələrindəndir: "Bu günə qədər 40 minə-dək müəllim sertifikatlaşdırıldı. Onların 32 mini uğur qazandı və əməkhaqlarına əlavələr edildi. Məsələn, 33 saat dərslə 950 müəllim (0.7 faiz) 2000 və daha artıq əməkhaqqı alır".

Sertifikatlaşdırma, ilk növbədə keyfiyyətə xidmət edən addım olsa da, diferensiallaşmış əmək haqqına keçid sayəsində bacarıqlı müəllimlərin qiymətləndirilməsini də təmin edir. Amma başqa bir vacib məqamı da ortaya çıxarıb: "Müəllimin əməkhaqqını təyin edən onun dərslər saatlarıdır. 28 min müəllimin cəmi 7 saat dərsləri var. Bu, iki vacib məqamı göstərir. Birinci, sistemdə ehtiyacdan çox müəllim var. İkinci, müəllimlər məktəbdə bir neçə saat dərslər deyər yer kimi baxır. Məncə, müəllim məktəbdə bu cür yaşamamalıdır. Məktəb müəllimin hərdən-bir gətirdiyi yer olanda təhsil sisteminin inkişafı çətin olur. Ona görə də növbəti illərdə müəllimlərin bir qisminin tam ştat olaraq məktəbdə çalışmasına nail olacağıq".

Müəllimlərin karyera inkişafında mərhələliliyin təmin edilməsi üçün də nazirliyin bəzi planları var. Məktəblərdə metodist müəllimlərin fəaliyyəti, o cümlədən bacarıqlı, sənətli müəllimlərin əməkdaşlığına nail olmaq prioritetlər sırasındadır.

Sənətli, bacarıqlı müəllimlərin direktorların iş qəbulu müsabiqəsinə qatılması da maraqlı doğuran məsələlərdəndir. Elm və təhsil naziri direktorların əməkhaqqına əlavələrin tətbiqindən sonra bu vəzifəni tutmaq istəyənlərin sayının çoxaldığını bildirib. O qeyd edib ki, hazırda 896 di-

rektor 2050 manat orta aylıq əməkhaqqı alır: "Övvəl savadlı müəllim direktor olmağa maraqlı göstərmirdi, amma əməkhaqqı artımdan sonra yüksək nəticə göstərən müəllimlərimizin marağının artdığını müşahidə edirik".

Xərclər çox olan yerdə keyfiyyət yuxarı deyil

Nazir Emin Əmrullayev məktəblərə xərclənən vəsaitə də diqqət çəkib. Dövlət vəsaitinin daha düzgün, nəticəyünlü xərclənməsi istiqamətində rasionallaşma tədbirlərinə ehtiyac gördüklərini dilə gətirib. Belə ki, şagirdlərə düşən adambaşına maliyyələşmə qeyri-bərabər paylandı. Məsələn, şagird sayı 30-a qədər olan 477 təhsil müəssisəsində 1 uşağa 7 min manat xərclənir ki, bu rəqəmlər bəzi özəl məktəblərin qiymətlərinə bərabərdir: "Lakin həmin məktəblərdə keyfiyyət əldə edə bilmirik. Bu da o deməkdir ki, sinifdə sıxlığın az olması məktəbdə şagirdlərin daha yaxşı oxuması anlamına gəlmir. Bu nəticə həm də müəllimlərdən asılıdır. Eyni zamanda, rasionallaşmaya ehtiyac var, deməkdir. Elə məktəblərimiz var, orada bir şagirdə 64 min manat xərcləyirik. Halbuki həmin bir şagird üçün 64 min manata daha çox iş görə bilər. Bu nümunə ilə dövlət vəsaitinin daha səmərəli, daha nəticəyünlü istifadəsinə nəzərdə tuturuq. Bakının böyük məktəblərinin birində orta hesabla bir şagirdə 600 manat xərclənsə, hansısa uçur kənddə bu rəqəm 30 min manatdır. Bu, əlavə paylanma baxımından ədalətli deyil. 600 manat xərclənən məktəb daha yaxşı nəticə verir".

Dalandan çıxan peşə təhsili

Peşə təhsilində əsas istiqamət daha çox insanın peşəyə yiyələnməsidir. Bu prinsiplə görülən tədbirlər sayəsində artıq 21 min peşə təhsili alan şəxs var. Artıq yeni proqramların və yüksək texniki peşə təhsilinin tətbiqi sayəsində nail olunub və 2026-cı ildə peşə təhsili alanların 27 min olacağı gözlənilir.

Nazirin fikrincə, məhz yüksək texniki peşə təhsilinin verdiyi imkanlar sayəsində peşə təhsili insanların karyerasında dalan rolunu oynayır və cəlbəediciyi artır.

Peşə təhsilinin cəlbəediciyi həm də müasirləşən infrastruktur və yüksək tələbat olan ixtisaslar sayəsində artır. Hətta texniki və sənaye istiqamətli bəzi ixtisaslara qəbulda rəqabət də yaranır.

Ali təhsil müəssisələrinin rəqabətçılığı və reytinglərdəki yerinin yüksəlməsi hədəfimizdir

Ali təhsilin ölçətanlığı istiqamətində mühüm işlər görülür və son illər qəbulda 40 faiz artımı göstərən rəqəmlər məhz bu fəaliyyətin nəticəsidir.

Xaricdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı bərpa edilib və 2022-2023-cü təhsil ilində 336, bu təhsil ilində isə 717 nəfər tam təqəddülə dünyanın nüfuzlu universitetlərinə oxumağa göndərilib: "Ötən il rekord göstəricilər olub. 49 nəfər məzunumuz dünyanın ən nüfuzlu 10 universitetinə qəbul olunub. Eyni ildə Harvard universitetinə 9 nəfərin qəbul olunması tariximizdə bir ilk idi. İnanıram ki, həmin uşaqlar təhsilini başa çatdırıb geri qayıtdıqdan sonra ölkəmizin inkişafına öz töhfələrini verəcəklər".

Azərbaycan dövləti hazırda xaricdə təhsilini davam etdirən 252 doktorantın da dövlət proqramının şərtlərinə uyğun olaraq qayıdıb təhsilə öz töhfələrini verəcəklərini gözləyir.

Ali təhsildə ölçətanlığa yönələn addımlardan biri təhsil tələbə kreditləridir. 2022-2023-cü təhsil ilində 20 min, 2023-2024-cü təhsil ilində isə 26 min nəfər təhsil tələbə kreditindən faydalanıb.

Hədəfdə ali təhsil müəssisələrinin rəqabətçılığı və reytinglərdəki yerinin yüksəlməsidir: "2026-cı ildə 3 ali təhsil müəssisəsinin Top-800-lüyə düşməsinə hədəfləyirik. İnanırıq ki, bu, mümkündür. Çünki ali təhsil müəssisələrimizin Top-1000-lüyə düşməsinin bir neçə obyektiv səbəbi var və onlardan biri universitetləri profilərinə görə bölməyimizdir".

Davamlı iqtisadi inkişafın təhsildən tələbi

Milli Məclisin Elm və Təhsil Komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev təhsil sahəsinə ayrılan xərclərin ildən-ildə artdığını, qanunvericilik bazasının möhkəmləndirildiyini, müəllim ixtisasına qəbulda keçid balının artdığını, sertifikatlaşdırmanın tətbiqi ilə müəllimlərin sosial mədəniyyətinin gücləndirildiyini, təhsildə keyfiyyət təminatının şəffaf mexanizmlərinin hazırlandığını qeyd edib. Komitə sədri də peşə təhsilinin əhatəsinin artırılmasının önəminə diqqət çəkib: "Bu gün ali təhsilalanların sayı peşə və orta ixtisas təhsili alanların sayından 3

dəfə çoxdur. Əmək bazarının tələblərinə uyğun yeni peşə standartlarının və təhsil proqramlarının işəgötürənlərlə birlikdə hazırlanması, peşə təhsilinə qəbulun genişləndirilməsi davamlı iqtisadi inkişafın zəruri tələbidir".

AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli diqqətə orta məktəblərdə keçilən humanitar fənlərdə tarixin, cəmiyyətin dövrəşmə prosesinə çəkib: "Bu istiqamətdə islahatların aparılması ehtiyac var və Akademiya olaraq buna başlamağı özümüzə bərc bilməyirik. Artıq Azərbaycan ədəbiyyatının dövrlər üzrə konsepsiyası və inkişaf mərhələləri orta məktəbdə və akademik tədqiqatlarda əksini tapıb. Yeni inkişaf mərhələləri hazırlanarkən Azərbaycançılıq prosesi, dünya sivilizasiyalarının inkişaf tarixi, dövlətçilik tarixi və real ədəbi prosesləri nəzərə alınıb. Hazırda Azərbaycan tarixinin inkişaf konsepsiyası və mərhələləri üzərində iş gedir. İncəsənətin inkişaf mərhələləri müzakirə prosesindədir. Bunlar bir-birinə çox yaxındır və dərsliklərdə də öz əksini tapmalıdır".

Təxminən 5-10 ildən sonra məktəblərdə tədris etdiyi fənni güclü bilən müəllimlər işləyəcək

Dövlət İmtahan Mərkəzinin Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə keçirilən imtahanların nəticələrinin təhlilinə əsaslanaraq fənlər üzrə müəllimlik ixtisaslarına qəbul olan abituriyentlərin ballarını müqayisə edib. Onun sözlərinə görə, məhz riyaziyyat, xarici dil, Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliliyi ixtisasları üzrə olan nəticələr daha yüksəkdir. Bununla yanaşı fənlərin buraxılış imtahanında olması ilə əlaqələndirən M.Abbaszadə pedaqoji ixtisaslara qəbul planının artdığını deyib. Builki qəbulun 20 faizini məhz pedaqoji ixtisaslar təşkil edib. Maraqlıdır ki, hələ də müəllim peşəsi qadın işi kimi qəbul edilir. Oğlanlar, əsasən texnologiya sahəsi üzrə görülür. Bu il pedaqoji ixtisaslar üzrə abituriyentlərin orta bal göstəricisi 343, riyaziyyat müəllimliyində 450 baldan yuxarıdır. Müəllimlik ixtisasını seçən abituriyentlər daha çox bölgələri təmsil edirlər, lakin bu il şəhər abituriyentlərinin də sayı artıb.

M.Abbaszadə bildirib ki, ölkədə pedaqoji kadrların keyfiyyət göstəriciləri daim ölçülür: "Növbəti 5-10 ildən sonra müəllim ordusunun tərkibini müəyyən et-

mək məqsədilə pedaqoji ixtisaslara qəbulla bağlı geniş araşdırma və təhlillər aparırıq. Araşdırmanın nəticələri tam şəkildə hər fənn üzrə ayrılıqda Elm və Təhsil Nazirliyinə təqdim olunacaq, eyni zamanda "Abituriyent" jurnalının 12-ci sayında dərc olunacaq".

Hər il olduğu kimi, bu il də ayrı-ayrı şəhər və rayonların, məktəblərin məzunlarının imtahan nəticələri müvafiq regional təhsil idarələrinə təqdim olunacaq: "Təhsil sahəsində islahatlar aparılarkən statistik təhlil mütləq nəzərə alınmalıdır. Yalnız bu yolla hansı istiqamətdə getdiyimizi, qoyduğumuz hədəflərə nə dərəcədə yaxın olduğumuzu müəyyən edə bilərik".

Elektron imtahanların standartlaşdırılması və bu imtahanların rəqəmsal ölçətanlığının artırılması hədəfinə çatmaq üçün 2024-cü ildən etibarən Dövlət İmtahan Mərkəzinin yeni imtahan korpusunda elektron imtahanların keçirilməsi nəzərdə tutulur. Növbəti mərhələdə, ölkədə kompüter və internet olan məktəblərin lisenziyalaşmasının aparılmasından sonra iştirakçı sayı 2000-dək olan imtahanların həmin məktəblərdə onlayn şəkildə keçirilməsi nəzərdə tutulur: "Daha kütləvi imtahanların bu formata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bu da bizdən asılı olmayan səbəblərlə bağlıdır. Bu layihənin Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birgə həyata keçirilməsi planlaşdırılır".

"Daha bir vacib hədəfimiz - rəqəmsal iqtisadiyyatın tələblərinə uyğun olaraq təhsilalanların seriyalarının yoxlanılmasıdır. Bu, təkcə informatika dərslərində rəqəmsal kompetensiyaların deyil, digər fənlərdən də bilik və bacarıqların yeni formatda qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur", -deyə M.Abbaszadə əlavə edib.

"Belə proqramlar ali təhsili xüsusilə bölgələrdəki gənclərimizə daha gənclərimizə daha əlçatan edəcək"

Qurultayda çıxış edən rektor Hafiz Paşayev keyfiyyətli müəllimlərin axtarışı və yetişdirilməsi istiqamətində ADA Universitetində məqsədyönlü fəaliyyətə diqqət çəkib. Müəllimlərin ehtiyac, sadəcə xaricdə təhsil alan kadrlar hesabına ödənilməyib, universitet öz üzərinə keyfiyyətli müəllim yetişdirilməsi məqsədini də qoyub: "Firidun bəy Köçəri və Badisəba xanımın fəaliyyəti barədə cəmiyyətimiz nə qədər biliklidir? Öz təcrübəmdən deyim ki, tələbə olarkən maarif və pedaqogikanı bizə ənənəvi nümunələrlə tədris edirdilər. Amma Firidun bəy Köçəri və onun xanımı kimi tarixi şəxsiyyətlərimizin adları dərslərdə çəkilirdi. ADA Universiteti bu milli irsi davam etdirərək ölkəmizdə yüksəkixtisaslı müəllimlər yetişdirmək üçün üç ildir ki, "Bir müəllimin manifesti" proqramını həyata keçirir. Biz burada illərlə topladığımız elmi-pedaqoji təcrübəni bölgələrdəki məktəblərə və müəllimlərə ötürməyə çalışırıq. Universitetimiz rayonlarda qabaqcıl müəllimləri seçib ixtisasartımı üçün ADA-ya gətirir. Həmin müəllimlər, həmçinin ADA Universitetinin Vaşinqton Mərkəzində beynəlxalq təhsil təcrübəsi ilə də tanış ola bilərlər.

Qazaxdakı təcrübəmizi artıq Şəki və Gəncədə tətbiq etməyə başlamışıq. Bu prosesə İtaliyanın Bolonya Universiteti və Milan Politeknik Universitetindəki tələfdaşlarımızı da cəlb edəcəyik". Dünya iqtisadiyyatının və iş bazarının sürətlə dəyişməsi ali təhsildə yeni modellərin tətbiqini tələb edir, onun daha çəvik və qısamüddətli olmasına imkan yaradır. Gənclər qısa zamanda həm bilik, həm də bacarıq qazanaraq iş bazarına tam yararlı olmalı istəyirlər. ADA Universiteti öz fəaliyyətində bu istəyi də nəzərə alıb. Burada üçillik ali təhsil modelinin tətbiqi üzərində iş gedir: "Belə proqramlar ali təhsili xüsusilə bölgələrdəki gənclərimizə daha əlçatan edəcək".

Qurultayda müəllim sözü

Qurultayda müəllimlərə də söz verilib. Füzuli şəhəri Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Həcər Mahmudova, Bərdə şəhəri 7 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi, Vətən müharibəsi iştirakçısı Ceyhun Əsədov təhsilə və müəllimlərə göstərilən dövlət qayğısından, ölkəmizdə müəllim nüfuzunun, onların peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində atılan addımlardan danışdı, müəllimlərin sertifikatlaşdırılması və diferensial əməkhaqqı sisteminin tətbiqinin onlar arasında sağlam rəqabət və motivasiyanı gücləndirdiyini, eləcə də Azərbaycan müəllimlərinin üzərinə düşən missiyanı hər zaman şərəflə yerinə yetirdiklərini vurğulayıblar.

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XVI QURULTAYI

Ötən 5 ilin hesabı, növbəti 5 ilin hədəfi

Əvvəlki səh. 3

Panel sessiyalarda

Plenar iclasdan sonra qurultay öz işini panel sessiyalarla davam etdirib.

Sessiyada çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidenti Katibliyinin sabiq rəisi Dilarə Seyidzadə, Milli Məclisin Ailə, Qadın və Uşaq Məsələləri Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova, Baş nazirin sabiq müavini Əli Həsənovulu öndərlə bağlı xatirələrini bölüşüb, Heydər Əliyevin xidmətlərindən danışılıb.

"Elm və ali təhsilin inteqrasiyası" panelində Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektoru Rüfət Əzizovun moderatorluğu ilə elm və təhsil sahəsinin inteqrasiyası mövzusunda müzakirə keçirilib. Qeyd olunub ki, ixtisas sahələrinin sayı iş yerlərinin tələblərinə uyğun olmalıdır. Müzakirələrdə ali təhsil və elm arasında inteqrasiyanın doğru prinsiplər əsasında qurulmasının vacibliyi, universitetlərdə müəllimlərin dərslərə yanaşma formasının mühümlüyü, həmçinin müəllimlərin təkmilləşdirilməsi əsas məsələ kimi vurğulanıb.

Sessiyada elm və təhsil nazirinin müşaviri Nicat Məmmədli, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ülkər Səttarova, Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidentləri Dilqəm Tağıyev və İradə Hüseynova iştirak ediblər.

Digər paneldə "Azərbaycan dili yeni çağırışlar müstəvisində" mövzusu ətrafında müzakirələr aparılıb. Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktor müavini Mehriban Vəliyevanın moderatorluğu ilə Azərbaycan dilində oxu, yazı, nitq problemləri, o cümlədən dilin tədrisində müşahidə edilən məsələlərə diqqət çəkilib.

Azərbaycan Dillər Universitetinin rektoru Kamal Abdullayev, ümumi təhsil müəssisələri üçün Azərbaycan dili dərslərinin həmmüəllifi Rafiq İsmayilov, yazıçı-publisist Aqşin Yenisey pa-

nel müzakirələrdə çıxış edərək ana dilinin təbliği, oxu vərdişlərinin aşılanması müəllimlərin rolunu vurğulayıblar.

Müzakirələrdə Azərbaycan dilinin tədrisi ilə bağlı təkliflər də verilib.

edilmiş ərazilərdə görülən quruculuq işlərindən bəhs edilib, həmçinin Ağdam, Füzuli rayonlarında aparılan və yekunlaşmaq üzrə olan layihələrdən danışılıb.

Qurultayın ilk günü "Rəqəmsallaşma, süni intellekt və təhsilin

lər səsləndirilib, onların həlli istiqamətində iştirakçıların təklifləri dinlənilib və bu istiqamətdə göstəriləcək dəstəklə bağlı söhbət edilib.

"Azərbaycan dili və ədəbiyyat fənlərinin tədrisinə yeni ya-

müəllimlərin rəy və təklifləri dinlənilib, bununla bağlı müzakirələr aparılıb.

Riyaziyyat fənninin məzmunu və tədris metodikasından bəhs olunan "Müasir dövrdə riyaziyyat fənninin tədrisi" panelinin moderatoru Bakı Slavyan Universitetinin nəzdində məktəb-lisey kompleksinin riyaziyyat müəllimi Nigar Əliyeva olub. Panel müdirdəində şagirdlərdə riyazi düşüncənin əhəmiyyəti, onların riyaziyyat fənninin mənimsənilməsi zamanı qarşılaşdıqları çətinliklərdən danışılıb və məktəblilərə riyazi həllərə dair məsələlərin mahiyyətinin aydınlaşdırılması əsas məqam olduğu diqqətə çatdırılıb. Bununla yanaşı, müzakirələrdə riyaziyyat fənninin tədrisində diferensial təlimin təşkili, şagirdlərin riyazi-məntiqi təkəürünün inkişaf etdirilməsi və fənnin tədrisi ilə bağlı təkliflər dinlənilib.

"Tarix və coğrafiya fənlərinin tədrisinə yeni baxış" panelində "Tarix və coğrafiya fənlərinin müasir tədrisi necə olmalıdır?", "Problemlər və onların həll yollarını necə görürsünüz?" suallarını ətrafında müzakirələr aparılıb, iştirakçıların fikirləri dinlənilib.

Təhsil İnstitutunun Metodik Dəstək və Peşəkar İnkişaf Mər-

"Rəqəmsal bacarıqlar" və s." olub. "STEAM Azərbaycan" layihəsinin rəhbəri İqrar Nəzərovun moderatorluğu ilə keçirilən paneldə yeni STEAM mərkəzlərinin yaradılması, layihənin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, şagirdlərin bu təhsil yanaşmasına fəal surətdə cəlb, eləcə də STEAM yanaşmasının tətbiqi üzrə statistik məlumatlar iştirakçılarla bölüşüb.

"Rəqəmsal bacarıqlar" layihəsinin rəhbəri Nilufər Rəhimova isə XXI əsr bacarıqlarının şagirdlərdə formalaşdırılması baxımından ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən layihənin tətbiqi və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, informatika fənninin tədrisi, eləcə də "Alqoritmika" şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində görülmüş işlər barədə məlumat verib.

Panel sessiya fəal sual-cavab formatında davam etdirilib, müəllimlərin təklifləri dinlənilib.

Qurultay işini "Heydər Əliyev adına təqaüd"ün təqdimatı ilə yekunlaşdırdı

Dekabrın 16-da Azərbaycan müəllimlərinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş XVI qurultay başa çatıb.

Bağlanış mərasimində Elm

"İşğaldan azad edilmiş ərazilərə "Böyük Qayıdış" paneli isə İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiyası Mərkəzinin icraçı direktoru Vüsal Qasımlının moderatorluğu ilə keçirilib. Panel müzakirələrdə Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsinin müavini Bəşir Hacıyev, Elm və Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini Fərzəli Qədirov, Qarabağ Dirçəliş Fondunun Beynəlxalq Əlaqələr və Dövlət qurumları ilə iş şöbəsinin müdiri Aynurə Hacıyeva və Füzuli şəhəri Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Həcər Mahmudova iştirak ediblər.

Müzakirələrdə işğaldan azad

transformasiyası", "Ümumi təhsilin idarə olunmasına müasir yanaşmalar", "Peşə təhsili və gələcək üçün bacarıqlar", "Müəllim hazırlığı və müəllimlərin peşəkar inkişafının prioritet məsələləri", "Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsilə cəlb: inklüziv, inteqrasiyalı və xüsusi təhsil", "Məktəbəqədər təhsilin məzmunu və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi" mövzuları üzrə də müzakirələr təşkil edilib.

Bakı Avropa liseyinin ibtidai sinif müəllimi Pərvinə Qədimovanın moderatorluğu ilə keçirilən "İbtidai təhsildə öyrənmə və öyrətmə müxtəlifliyi" panelində bu təhsil pilləsi üzrə sözügedən məsələlər barədə müzakirələr aparılıb. Bununla yanaşı, tədris prosesi zamanı qarşıya çıxan çətinlik-

naşmalar" panelində bu fənlərin tədrisi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunub. Fənn müəllimləri Təhsil İnstitutunun Metodik Dəstək və Peşəkar İnkişaf Mərkəzinin Əlaqələndirmə Şöbəsinin müdiri Aynur Rüstəmovanın moderatorluğu ilə tədris prosesində qarşıya çıxan problemlərdən danışılıb, onların həlli istiqamətində fikir və təkliflər səsləndirilib.

Növbəti panel "Müasir dövrdə təbiət fənlərinin tədrisi" mövzusunda olub. "Təbiət" və "Həyat bilgisi" dərslərlərinin həmmüəllifi Yalçın İslamzadənin moderatorluğu ilə aparılan sessiyada fənnin tədrisi zamanı müəllimlərin qarşılaşdıqları problemlər, yeni dərslərlərin tərtibatı məsələləri vurğulanıb. Eyni zamanda təbiət fənlərinin tədrisi üzrə

kəzinin baş mütəxəssisi Aygün İsgəndərovanın moderatorluğu ilə keçən "Xarici dillərin öyrənilməsi: yeni imkanlar" panelində ümumi təhsil müəssisələrində tədris olunan müxtəlif xarici dillər haqqında müzakirələr aparılıb və xarici dillərin tədrisində tətbiq olunan yeniliklər barədə məlumat verilib.

"İncəsənət, texnologiya və fiziki tərbiyə fənlərinin kamil şəxsiyyətin formalaşmasında rolu" panelində bu fənlərin tədrisində istifadə olunan metodlardan danışılıb. Sessiyada qeyd edilən fənlər üzrə standartlar, qarşıya çıxan problemlər dinlənilib, müəllimlərin rəy və təklifləri müzakirə olunub.

Digər panelin mövzusu isə "İnnovativ layihələr: STEAM,

və Təhsil Nazirliyinin Strateji planlaşdırma və icraya nəzarət şöbəsinin müdiri vəzifəsini icra edən Leyla Xəlilova Rzazadə qurultayın qətnaməsini oxuyub.

Ardınca isə qətnamə qəbul edilib.

Sonda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə təsis edilmiş ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində əyani formada təhsil alan və təhsildə yüksək nailiyyətləri olan 100 tələbəyə "Heydər Əliyev adına təqaüd" təqdim olunub.

Qurultay konsert proqramı ilə başa çatıb.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI,
Oruc MUSTAFAYEV,
Lamiyə ƏLİMƏRDANOVA

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XVI QURULTAYI

"Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan təhsili"

Ulu Öndərin zəngin siyasi irsi, milli təhsil konsepsiyasının inkişafı sahəsində misilsiz xidmətləri panel sessiyasının əsas mövzusu kimi

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş Azərbaycan Müəllimlərinin XVI Qurultayında elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanovun moderatörlüğü ilə keçən "Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Azərbaycan təhsili" panelində Ulu Öndərin zəngin siyasi irsi, milli təhsil konsepsiyasının inkişafı sahəsində misilsiz xidmətlərindən bəhs olunub. Sessiyada çıxış edən elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov vurğulayıb ki, Heydər Əliyev daim qeyd edirdi ki, hər bir ölkənin gələcək uğurlu inkişafı onun gənclərinin

sistemində, ali təhsil sahəsində çalışırlar. Məhz o vaxt nüfuzlu ali məktəblərdə təhsil alanlar bu gün ölkənin inkişafını təmin edirlər".

Nazir müavini xüsusi olaraq qeyd edib ki, bizim gənclər keçmiş ittifaqın bir çox ali hərbi məktəblərində ali təhsil alıblar. Bizim bugünkü qələbəmiz, Qarabağ torpaqlarımızın azad olunmasında məhz bu hərbi kadrların böyük xidmətləri vardır".

Firudin Qurbanov Elm və Təhsil Nazirliyinin Ulu Öndərin zəngin irsinin təhsilənlərə çatdırılması sahəsində apardığı işlərin bundan sonra da davamlı karakter

di söylər göstərib. O vaxta qədər Azərbaycan üçün tələb olunan mütəxəssislər və işçilər Rusiyadan gətirilirdi. Belə bir şəraitdə Heydər Əliyevin qərarı ilə azərbaycanlı gənclərin keçmiş ittifaqın müxtəlif şəhərlərinə oxumağa göndərilməsinə başlanmışdır: "O zaman xarici ölkələrdə mütəxəssis hazırlığı mümkün deyildi, ona görə də gənclərimiz ancaq ittifaq məkanında təhsil almağa göndərilirdi. Azərbaycanın xarici siyasət sahəsində çalışacaq ilk diplomatlarımız da Kiyev və Moskvada oxudular. Qonşu Gürcüstanda beynəlxalq hüquq, diplomatiya sahəsində mütəxəssislər var idi. Buna görə də müvafiq sahələrdə elmi şuralarda iştirak üçün qonşu ölkədən mütəxəssislər dəvət etməli iddik. Ulu Öndər bütün bu məsələlərlə tanış olduqdan sonra onun xüsusi tapşırığı əsasında müvafiq sahələr üzrə kadr hazırlığını təmin etmək üçün gənclərin xaricə göndərilməsinə qərar verildi. Ulu Öndər göndəriləcək gənclərin siyahısına baxanda onların hamısının oğlanlar olduğunu gördük. Qızların siyahıda olmamasının səbəbi ilə maraqlandı. Səbəb kimi bəzi valideynlərin qızların ölkədən kənarında təhsilə göndərilməsinə etiraz etməsi və bunu milli motivlərlə bağlaması göstərilirdi. Məhz Heydər Əliyevin tapşırığı ilə siyahının yenidən hazırlanması və siyahıda qızların da yer alması təmin olunmuşdu".

Məhz Ulu Öndərin qərarı ilə başqa şəhərlərə göndərilmiş, təhsillərini tamamlama

təhsildən asılıdır. Məhz buna görə də Heydər Əliyev respublikaya rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə daim təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirib. "1970-1982-ci illərdə ölkədə 1191 məktəb istifadəyə verilib, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inkişaf etdirilməsi və yenilərinin yaradılması təmin olunub. O dövrdə 5 yeni ali məktəb yaradılıb, peşə məktəblərinin sayı xeyli artıb. Bunlar imkan yaratdı ki, həm təhsilənlərə, həm təhsilverənlərə lazımi şərait yaradılsın, çünki təhsilin inkişafında əsas məsələ müasir infrastrukturun yaradılmasıdır. Və bu infrastruktur imkan yaradır ki, təhsilverənlər lazımi şəraitdə, müasir tələblər səviyyəsində tədrisi həyata keçirə bilsinlər".

Nazir müavini F.Qurbanov əlavə edib ki, Ulu Öndərin uzaqgörən siyasətində gənclərimizin xaricdə təhsil almaları ilə bağlı istiqamət də əsas yer tutur. "1970-1980-ci illərdə hər il 300-400, sonralar isə 800 gənc o vaxt SSRİ məkanında nüfuzlu ali məktəblərdə 250-dən artıq ixtisas üzrə ali təhsil ala bilirdilər. Və bu gün onlar müasir Azərbaycanda dövlət idarəetmə

alacağını vurğulayıb. Qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin fəaliyyəti dərslərimizdə, tədris proqram və vəsaitlərində də daim öz əksini tapır. Eyni zamanda Heydər Əliyevin fəaliyyəti ilə bağlı şagirdlər, tələbələr arasında bir çox müsabiqələr, bilik yarışları keçirilir. "Heydər Əliyevin fəaliyyəti ilə bağlı bütün istiqamətlər - vətənpərvərlik, təhsil, hərbi quruculuq üzrə istedadlı şagirdlərimiz öz təqdimatlarını edirlər, Elm və Təhsil Nazirliyi onları xüsusi mükafatlarla qiymətləndirir. Bu iş bundan sonra da davam edəcək. Siz əmin ola bilərsiniz ki, biz Heydər Əliyevin zəngin ideya və siyasi irsini qoruyub saxlayacaq və gələcək nəsillərə çatdıracağıq", - deyər nazir müavini bildirib.

Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova qeyd edib ki, Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərliyinin ilk illərindən başlayaraq Azərbaycanın yeni inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirib. Xüsusən də sənaye və texnologiya sahəsində mütəxəssis çatışmazlığını aradan qaldırmaq üçün cıd

yaraq məzun olmuş şəxslərin hər biri müəyyən sahələrdə çalışmaqda ölkəmizdə tanınmış mütəxəssislər olmuşdur.

Bundan əlavə, Ulu Öndər ali təhsil müəssisələrinin maddi, texniki problemləri ilə tanış olurdu, bu sahədə mövcud problemləri araşdırırdı. O, ali məktəblər qarşısında yüksəkixtisaslı mütəxəssis hazırlığına tələbat olan sahələrin müəyyənləşdirilməsi kimi bir vəzifə qoymuşdu.

Qeyd edilib ki, Heydər Əliyev qızların təhsillərinə böyük diqqət yetirib, qadınların savadlı olması, onların bu sahədə uğurlar qazanması üçün bir çox tədbirlər həyata keçirib. Ümummilli Liderin təhsil siyasəti bu gün Azərbaycanda uğurla davam etdirilir.

Paneldə çıxış edən YAP-ın sədr müavini Əli Həsənov, tarix elmləri doktoru, professor Dilarə Seyidzadə, professor Şahlar Əsgərov Ulu Öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən söz açıblar, onunla bağlı xatirələrini bölüşüblər.

Oruc MUSTAFAYEV

Azərbaycan Müəllimlərinin XVI Qurultayının

Qətnaməsi

Böyük fəxr hissi ilə bildiririk ki, Azərbaycan müəllimlərinin XVI Qurultayı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuşdur. Eyni zamanda, müəllimlərin bu ali məclisi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tam bərpa olunması dövründə keçirilən ilk Müəllimlər Qurultayı kimi tarixə düşmüşdür. Bu şanlı tarixi dövr qarşıya yeni imkanlar və vəzifələr qoyur, eləcə də Azərbaycanın sosial-iqtisadi qüdrətinin artması, təhsil sahəsində davamlı islahatların intensiv xarakter alması, rəqəbatlı insan kapitalının formalaşması, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə təhsilin bərpası və inkişafı istiqamətində əhəmiyyətli addımların atılması ilə xarakterizə olunur.

Qurultay iştirakçılarına ünvanlanmış təbrik məktubunda təhsil sahəsində həyata keçirilmiş fəaliyyətləri yüksək qiymətləndirdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Bu, dövlət başçısının elm və təhsilə göstərdiyi böyük diqqət və qayğının parlaq təzahürü, təhsil sektorunun inkişafının dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi nəzərə alınmasının bariz nümunəsidir.

Qurultay hesab edir ki, hesabat məruzəsində elm və təhsil sahəsində nəzərdə tutulan strateji istiqamətlər üzrə həyata keçirilən islahatlar, qazanılan nailiyyətlər obyektiv mövqedən işıqlandırılmış və qarşıda duran əsas çağırışlar dəqiq müəyyənləşdirilmişdir.

Qurultay ötən müddətdə təhsilin inkişafı sahəsində mühüm addımların atıldığını, bütün pillə və səviyyələri üzrə təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin yüksəldilməsi və əhatəliliyinin artırılması, səmərəli idarəetmə və maliyyələşmə modellərinin tətbiqi, kadr potensialının sərəştə və kompetensiyaya baxımından gücləndirilməsi, müəllim fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və stimullaşdırılması, təhsil infrastrukturunun müasirləşdirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə təlim-tədris prosesinin bərpası baxımından sistemli tədbirlərin həyata keçirilməsini xüsusi vurğulayıb. Elm və təhsil sahəsində əhəmiyyətli nailiyyətlərin qazanıldığını, bu sahədə siyasətin vacib göstəriciləri olan əhatəlilik, keyfiyyət, əlçatanlıq, bərabər imkanlar və səmərəlilik sahəsində müsbət dinamikanın əldə olduğunu qeyd edərək, hesabat məruzəsini qənaətbəxş hesab edir.

Qurultay Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təbrik məktubunda öz əksini tapmış konseptual müddəaları, hesabat məruzəsində, məruzə ətrafında çıxışlarda və plenar sessiyalarda irəli sürülən təklifləri nəzərə alaraq, aşağıdakı istiqamətləri əhatə edən qətnaməni qəbul edir:

- Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində təhsil infrastrukturunun yaradılması və tədris prosesinin müasir standartlara uyğun təşkili işinin davam etdirilməsi;

- təhsil müəssisələrində tərbiyə işinin sistemli təşkili, Ümummilli Lider Heydər Əliyev irsinin daha dərinləndirilməsi, Azərbaycançılıq ideologiyasının təbliği, Azərbaycan dilinə, ədəbiyyatına, tarixinə, mədəniyyətinə məhəbbət, milli-mənəvi dəyərlərə hörmət hissəsinin aşılanması, Vətənə sədaqət və vətəndaşlıq mövqeyinin formalaşdırılması;

- ümumi təhsilin məzmununda Vətən müharibəsində "Böyük Zəfər" və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün

tam bərpa olunması ilə bağlı məlumatların əks etdirilməsi, ali təhsil proqramlarına Qərbi Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti ilə bağlı məzmunun zənginləşdirilməsi və bu ideyaların yetirməkdə olan gənc nəsllə aşılanması sahəsində sistemli işin aparılması;

- gələcək sənə intellekt və IV Sənaye İnqilabı dövrünün tələblərinə, dünyada təhsilin inkişaf tendensiyalarına uyğun olaraq, ümumi təhsildə fənlərin tədrisinə yeni yanaşmaların tətbiqi ilə bağlı zəruri tədbirlərin görülməsi, bununla əlaqədar dərslərlərin və dərslər vəsaitlərinin məzmun baxımından təkmilləşdirilməsi;

- uşaqların erkən yaş dövründən inkişaf etdirilməsinin vacibliyini nəzərə alaraq, məktəbəqədər təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsi, əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və müəllim həyatının peşəkarlığının artırılması;

- ölkədə ümumi təhsildə sərəştə təməlinin, nəticəyönlü idarəetmə və maliyyələşmənin tətbiqi, təməllərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və infrastrukturun müasirləşdirilməsi nəticəsində təhsil üzrə beynəlxalq qiymətləndirmələrdə ölkənin nəticələrinin yüksəldilməsi;

- təhsilin bütün səviyyələrində təhsilənlərə rəqəmsal bacarıqların aşılanması təhsil müəssisələrində İKT əsaslı infrastrukturun inkişaf etdirilməsi, tədris prosesində və idarəetmədə İKT-nin tətbiqinin və STEAM əsaslı tədris əhatə dairəsinin genişləndirilməsi vasitəsilə təhsilin keyfiyyətinin artırılması;

- təhsilin keyfiyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə müəllimlərin peşəkar inkişafı sisteminin təkmilləşdirilməsi, müəllim fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və diferensial əməkhaqqı sisteminin tətbiqi üzrə fəaliyyətlərin davam etdirilməsi;

- əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq, peşə təhsilinin əhatə dairəsinin və keyfiyyətinin artırılması, peşə təhsili sistemində maliyyələşmə və idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, təhsilverənlərin və idarəetmə heyətinin peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması;

- ali təhsilin məzmununda əmək bazarının tələblərinin nəzərə alınması, rəqəbatlı maliyyələşmə və idarəetmə mexanizmlərinin yaradılması ilə ali təhsilin əlçatanlığının artırılması, müasir təfəkkürlü gənclərin elmi araşdırmalara cəlb edilməsi, elm və təhsilin inteqrasiyası sahəsində tədbirlərin davam etdirilməsi;

- bütün təhsil pillələri üzrə sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin inklüziv təhsilinin təşkili mexanizminin yaradılması və tətbiqi;

- istedadlı uşaq və gənclərin aşkara çıxarılması və inkişafı üzrə işin səmərəliliyinin artırılması, fənn olimpiadaları və bilik yarışları sahəsində qazanılan uğurların davamlılığının təmin edilməsi, istedadlı uşaq və gənclərin inkişafına nail olunması;

Qurultay böyük inam və nikbinliklə bəyan edir ki, elm və təhsil işçiləri əsas Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş milli təhsil quruculuğu prosesini Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam və inkişaf etdirəcək, müasir dövrün çağırışlarına, müəyyən olunmuş strateji hədəflərə və ölkəmizin inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq, növbəti illərdə Azərbaycan təhsili keyfiyyət göstəricilərinə, əhatəliliyinə və rəqəbatqabiliyyətiliyinə görə aparıcı təhsil sistemlərindən birinə çevriləcəkdir.